

centrum adiktologie

PSYCHIATRICKÉ KLINIKY

1. LF A VFN

UNIVERZITA KARLOVA

V PRAZE

Kam jedeš primární prevence?

PhDr. Matúš Šucha, Ph. D

Centrum adiktologie PK 1. LF Univerzita Karlova v Praze

Primární prevence rizikového chování

- **Prevence** (z lat. *praevenire*, předcházet) znamená soustavu opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, drogovým závislostem, zločinům, **nehodám**, neúspěchu ve škole, sociálním konfliktům, násilím, ekologickým katastrofám a podobně. Taková opatření se nazývají **preventivní**.

(Wikipedie)

- **V dopravě předcházíme:**
  - **Nehodám (selhání dopravního systému)**
    - Úrazům
    - Ztrátám na životech
    - Psychickým traumatům
    - Materiálním škodám
  - **Negativním ekonomickým dopadům (např. jako důsledek dopravního kolapsu)**

Primární prevence rizikového chování

- **PRIMÁRNÍ PREVENCE**
- Primární prevence (PP) si klade za cíl **odradit od prvního projevu rizikového chování, nebo aspoň co nejdéle odložit první projev rizikového chování.** Specifickým cílem je předcházet zvyšování četnosti rizikového chování mezi rizikovou populací.
- V dopravě se **ALE** zaměřujeme na cílovou skupinu řidičů, **který se nechovají rizikově**, i na skupinu řidičů **kterí se chovají rizikově.**

Primární prevence rizikového chování

- Pod pojmem rizikové chování rozumíme chování, v **jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu** zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro **jedince** nebo **společnost** (Miovský, Zapletalová, 2006).

x – MŠMT – „sociálně patologické jevy“

- Rizikové chování v dopravě:
  - řízení pod vlivem drog
  - agresivní chování
  - chování v rozporu s oficiálními (zákon) a neoficiálními pravidly
  - ....

Primární prevence by měla být:

- schopná vyhnout se krajnostem např. odstrašování (jednostranný důraz na negativní a varovné informace)
- prováděná jako kontinuální proces, tj. nikoliv jednorázová a „kampaňovitá“
- přiměřená různým věkovým kategoriím a skupinám v populaci
- koncipovaná jako získání vyvážených poznatků o rizicích z hlediska zdravotního, sociálního a bezpečnostního
- opřená o oblíbené a směřodatné osoby, vrstevníky, názorné přístupy a neformální diskusi
- schopná oslovit nejbližší okolí rizikových členů populace (rodina, pracovní, školní a mimoškolní prostředí)
- statečná a mobilizující pozitivní rysy společenství, rodin i jednotlivců

(Kalina, 2000)

Otázky a úkoly

- Určení cílových skupin (kdo, jak velké, jak homogenní)
  - Řidič, spolujezdec, zaměstnavatel
  - Mladí řidiči, senioři, profesionální řidiči, rizikové skupiny
- Určit možnosti dosažení cílových skupin
  - veřejné média
  - autoškola
  - škola
  - koncerty, kluby, zájmové sdružení, profesní asociace
  - na silnici
  - jiné
- Vypracovat jednotlivé doporučené typy programů prevence rizikového chování v dopravě
  - Dělení dle cílových skupin
  - Dělení dle rizikového chování

Otázky a úkoly

- Definovat relevantní instituce, jejich spolupráce na realizaci a systém financování
  - Ministerstvo dopravy (Besip)
  - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
  - Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
  - Ministerstvo zdravotnictví
  - Ministerstvo vnitra
  - Policie (dopravní, státní, městská)
- Určit pravidla pro hodnocení efektivity programů a provázanost na financování.

**Dekuji za Vaši
pozornost!**

sucha@adiktologie.cz